

UNGDOMSARBETSLÖSHETEN

Inom 4:e Tankesmedjan känner vi en stark oro över den höga ungdomsarbetslösheten som i vårt län ligger runt 20% när vi tittar på ungdomar i åldern 18 – 24 år.

Att så många står utanför arbetsmarknaden är olyckligt både för samhället och de drabbade. Att inte vara efterfrågad som arbetskraft måste vara en stor besvikelse som i många fall leder till frustration och passivitet. Detta i sin tur kan innebära att man lättare blir ett offer för destruktiva krafter i samhället. Det märkliga är att dessa höga arbetslöshetssiffror föreligger samtidigt som det råder brist på kompetent arbetskraft inom många områden.

Då frågar man sig: Hur kan detta komma sig?

Inom 4:e Tankesmedjan vill vi peka ut tre områden som man från olika samhällsaktörer behöver titta närmare på nämligen utbildningssystemet, ingångslönerna för unga och LAS (Lagen om Anställningsskydd).

UTBILDNINGEN

Vad är det som gör att ungdomar i så hög grad väljer utbildningar som inte leder till jobb? Här måste vi från vuxenvärlden bli bättre på att leda in dem på utbildningar som med hög sannolikhet leder till egen försörjning efter genomgången utbildning. Till vuxenvärlden får vi bl.a. räkna föräldrar, skolan – yrkesvägledarna, politikerna och blivande arbetsgivare från olika verksamheter.

Vi tycker att elevens fria val av utbildning måste kombineras med en tydlig information om sannolikheten att försörja sig inom området. En bättre vägledning skulle med hög sannolikhet också innebära en reduktion av de kostsamma felvalen i gymnasiet.

När vi talar om utbildning måste vi också beröra den OECD-rapport – PISA (program for international students assessment) – där man mäter 15-åriga elevers kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap. Jämfört med tidigare mätningar har Sverige tappat inom samtliga områden och vi får idag se oss förbisprungna av länder som Syd-Korea. I topp ligger Finland så det finns goda exempel på nära håll för en reformering av den svenska skolan.

En stor grupp bland de arbetslösa ungdomarna utgörs av de som inte fullföljt sin utbildning. Även här har skolan en stor uppgift men man får inte tappa bort elevens och föräldrarnas ansvar för att skaffa sig en utbildning som är gångbar på arbetsmarknaden.

Det finns sammanfattningsvis stora utmaningar för vårt utbildningssystem att ta sig an samtidigt som vi måste vara ödmjuka inför komplexiteten i uppgiften. Huruvida man lyckas med en nyordning inom utbildningsområdet får man inte veta förrän flera år efter genomförandet. Vi får verkligen hoppas att de reformer som har genomförts och aviserats från politikernas sida får avsedd effekt.

INGÅNGSLÖNER

En annan faktor som påverkar ungdomarnas svårigheter på arbetsmarknaden är de höga ingångslönerna som avtalen stipulerar för denna grupp. Skillnaden i lön är alldeles för liten mellan en erfaren/kunnig person och en utan erfarenhet. Detta innebär att så länge det finns erfaren arbetskraft att tillgå blir en oerfaren ungdom alldeles för kostsam eftersom det inom många områden krävs mycket lång upplärningstid (i många fall mer än ett år). Här skulle lärlingslöner och/eller andra kostnadsänkande åtgärder bidra till att sänka ungdomsarbetslösheten. Inom detta område borde arbetsmarknadens parter kunna finna konstruktiva lösningar för att hjälpa in de unga på arbetsmarknaden.

LAS

Lagen om anställningsskydd är en lag som slår mycket hårt mot de unga i de fall ett företag tvingas tillgripa uppsägningar. I de flesta organisationer är det svårt att komma förbi ”sist in först ut”. Detta gäller i allt för hög grad även där de unga har bättre kompetens än äldre medarbetare.

Här måste det komma till stånd förändringar som gör att det inte alltid är de unga som först får lämna organisationen/företaget. Lagstiftaren och arbetsmarknadens parter borde kunna föreslå konstruktiva lösningar som skonar ungdomarna i dessa lägen.

Om man inte kommer fram lagstiftningsvägen får man titta på andra lösningar som t.ex. permitteringsinstrumentet som skulle innebära att man under betydligt längre tid skulle kunna behålla sin personal i avvaktan på bättre tider. Permittering av detta slag förekommer i ett antal länder i Europa och borde vara värt att titta närmare på även för Sveriges del.

fjardetankesmedjan.se